

SZABOLCS

(Telefonsz. az interurbán hálózatban: 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban: 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség: IV. ker., Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal: Iskola-utca 3.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van

Illeték és a hagyatéki eljárás.

— A Pénzügyminister úr figyelmébe. —

Még a rövidlátó politikai elfogultság is beismerheti, hogy hazafias kormányunk sok, kiválóan fontos közügyet juttatott már megoldásra. Eme biztató körülmény indított engem arra, hogy a hagyatéki eljárás során szerzett s az *illetékre* vonatkozó tapasztalataimat elmondjam. Mielőtt azonban ezt tenném, sietek megjegyezni, hogy a szegényebb sorsu emberek megélhetési viszonyait csak az olyan hivatalnokok ismerhetik igazán, akik a köznépi ügyebajával foglalkoznak.

Nyiregyháza város közgyámja és leltározó közegévé történt megválasztásom után, hamarosan feltűnt nekem, hogy a legtöbb érdekelt igyekszik az ingatlan értékét lehető alacsonyra leltározatni, az ingóság egyrészt elhallgatni, mert „*sok a százalék.*” Ha az árvák, örökösök érdekét megóvni akarjuk, akkor a hagyatéki leltár adatainak meg kell felelniök a valóságnak. Éppen ezért a leltározó közeg sokszor jut nehéz körülmények közé, ha a hagyatéki után kiszabandó illetéktől rettegő felekkel áll szemben.

A leglelkiesmeretesebb, az árvák ügyét szíven viselő, körültekintő tisztviselő is gyakran jöhet olyan viszonyok közé, ami-

dőn nem végezheti hivatalos kötelességét úgy, amiként letett esküje parancsolja, szíve sugalja, az árvák érdeke megköveteli. Kötelessége ugyan a leltározónak a hagyatéki összes tárgyat leltárba venni s evégből a legnagyobb körültekintéssel eljárni. Mindezt azonban csak az érdekeltek jóakaratu támogatása, őszintesége, bizalmának megnyilatkozása mellett teheti. A leltár azon alap, melyet a nagykorúvá lett örökösök örökségük átvételénél irányadónak tekintenek. Ha a leltár fogyatékosan volt felvéve, éveken keresztül a leltárba nem vett ingók elhasználtatnak, elidegenítettnek, az árvának annyival kell beérnie, amennyi ingóság javára leltározatott.

Nagyon téved, aki azt hiszi, hogy az egyes leltárak fogyatékosága az árvák érdekének szándékos megrövidítéséből származnék. A legjobb édes anya, vagy a gyermekei jövőjét, boldogulását szíven viselő apa akkor vél a gyermekei ügyének használni, ha a leltárba csupán azért mond kevesebb értéket, hogy *kevesebb illetéket fizessen.* — Az ilyen apa vagy anya nem képes azt felfogni, hogy éppen gyermekei ellen vét, amikor a leltárat hiányosan véteti fel s a be nem leltározott ingóságot az elkallódás esélyének teszi ki, ami rendszerint bekövetkezik, ha az árvák később idegen gyámság alá kerülnek.

Különösnek tűnik fel az illeték fizetésétől való idegenkedés azok előtt, akik a szegényebb osztályhoz tartozók sanyaru helyzetét, gondolkodásának módját nem ismerik. A halálozást betegség, gyógyítás előzi meg. Az orvosoltatás szerfelett drága az olyan családra nézve, mely 2—3 hold föld csekély jövedelméből kénytelen megélni, mely a gyógyszert hitelbe kénytelen megvenni. A halott eltakarítása sok pénzbe kerül. Nem elég, hogy az apa vagy az anya elhal, hanem az életben maradt házastársra ránehezül a gyógy- és temetési költség, a rendszerint előző időből fennálló különféle közterhek, adóságok.

Ekkor következik a hagyatéki leltározása, a leltározási és bélyegköltség, a kir. közjegyzőnél megtartandó tárgyalás költségei és a kirovandó illeték!

Még a legeggyűbb ember gyarló észjárása is képes felfogni, hogy a hagyatéki eljárás kiadással jár: de az nem akar a fejébe férni, hogy amit ő elhalt társával keresett, azután a kincstárnak is fizetnie kell. Innen van aztán, hogy a leltári adatokat igyekszik a valóságnak meg nem felelően bemondani. Innen van, hogy a kötelességét ismerő, esküvel szolgáló leltározót, amikor az árvák érdekében mindent pontosan összeírni, kellően értékelni akar,

T Á R C A.**Zarándoklás Debreczenből Kassára.**Irta: Siposs Imre.
(Folytatás.)

Az egész falun végig, hazafias dalokat énekeltünk, melyet a nép legtöbb helyen levett kalappal hallgatott. Elmaradtólunk Hollóháza is, de emléke feledhetetlen. Mintha a természet is ünnepelne, oly szép körültünk minden. Kilencz óra tájon a természet nagy templomában egy rövid istentiszteletet rögtönöztünk. Megható volt, mikor mindnyájan énekeltük: „Te benned biztunk eleitől fogva. Uram téged tartottunk hajlékunknak.”

Délre Hernád-Zsadányba értünk, a hol egy koresmába mentünk ebédelni. Itt volt mit enni — nem úgy mint Liskán — s hozzá az árak is elég alacsonyak voltak. A nap melegen sütött, melynek érzését a gyaloglás csak fokozta. Ebéd előtt mindnyájan 1—1 üveg sört rendeltünk minek akaratumkon kívül folytatása lett. Dalolásunkra össze-

jött a falu lakossága. Egyszer csak bejön két úri ember s megáll az ajtónál, örömmel néz végig rajtunk. Nehány percz mulva vessző kosarakban hozzák a sok sört. El sem tudtuk képzelni, melyik lett közöttünk egyszerre ilyen fizető kedvébe. Na de végre is meg tudtuk, hogy Urinyák bankhivatalnok és az öccse az a ki be jött s ők fizettek, ha jól emlékszem 130 üveg sört. Diák nyelven szólva ez is beült. Virágos jó kedvünk volt, csak Szabó Lajos busult valamin, amit sehogy sem akart elárulni. Innen meg sürgönyöztünk Kassára, hogy este hét órakor érkezzünk oda. Bárczán hosszabb pihenőt tartottunk, de csak azért, hogy Kassára ne sokkal előbb érkezzünk a megállapított időnél. A vonatok egymás után jöttek, az országuton pedig ember—ember hátán haladt; kocsis, automobil egymást érte. A vasut és az országut keresztezésénél álltunk, mikor egy vonat haladt Kassa felé s csak nagyot néztünk, mikor mellettünk megállt. Egy pillanat alatt minden ajtó, ablak nyitva volt s úgy éljeneztek bennünket. Ahogy később megtudtuk a vonatot éppen csak mi értünk állították meg a rajta utazó főméltságok.

Bárczától Kassáig mindenütt teljes csendben szép négyes sorokban mentünk.

Egy pár atyafi meg is jegyezte „a pestiek nem mentek, ilyen szép rendben, meg aztán kevesebben is voltak, úgy mentek, mintha az orruk vére folyna. Hely csak nincs párja a debreczeni diáknak.” Csak egyszer tört meg néma csendünk, mikor Istványi Ferencel, a volt házigazdánkkal s nejével találkoztunk. Kocsin jöttek s azt hitték észresem vesszük őket, mikor megláttuk olyan hatalmas „éljen“-t kiáltottunk, hogy Kassán is meghallották, pedig nem igen közel volt még.

Végre itt vagyunk célunknál. Másfél órával előbb jöttünk, mint a hogy sürgönyöztünk. A mint elértük a tulajdonképeni várost abban a pillanatban felhangzik ajkunkon „Isten áld meg a magyart.” Azt hitték valamelyik közeli faluból jött küldöttség énekel. De milyen nagyot néztek, mikor rákezdtek:

Debreceni diák vagyok én
Recece
Gyalog masirozok én.

Mindenki, ha nem is szaladt, de legalább megkésztette lépteit. Itt már csak ugyan volt részünk az éljenzésben. „Ezek a fiúk” — mondták sok helyen „nem is látszik rajtuk, hogy gyalog jöttek” S erre mi

L. M. B.

védjeggyel ellátott női-, férfi- és gyermekcipőink, melyek a legcsinosabbak és tartósabbak, kizárólag

EISLER KÁROLYnői- férfi-divat és rövidáru üzletében kaphatók
NYIREGYHÁZÁN.

(Telefonszám: 114).

Lapunk egyes számonként Kiss T. Emma dohánytözsdéjében és Hirschler Mórnál kapható. Mai számunk 10 oldalra terjed.

ellenségének véli, a kincstár szolgájának tartja.

Ha tehát minden művelt állam igyekszik a *létminimumot* a közterhektől mentesíteni, nem a legméltányosabb dolog volna-e, hogy a 2000 koronáig terjedő örökség után illeték ne fizetessék. Az a házacska, az az 1—3 hold föld vagy szőlő, mely a hagyaték tárgyát képezi, szintén megélhetési alap. — A megélhetési alap pedig méltánylást érdemel még akkor is, ha e kincstár érdekéről van szó. Méltánylást igényel különösen akkor, ha megterhelt örökségként dologra nem képes árvákra száll.

Tessék elhinni, ha a 2000 koronán alóli örökséget felmentik az illeték terhétől, az örökösödési eljárás tiszta, ember-szereteten alapuló s az árvák érdekeinek megfelelő lesz. Akkor az árvák gyámja nem hallgat el semmit. A leltár, a hagyaték átadása úgy történik, hogy annak hitelességében a kiskoruból évek multán nagykorúvá lett örökös nem kételkedhet, így ki lesz zárva, hogy a felnőtt örökösök egymás ellen pert indítsanak. — Ki lesz zárva, hogy az örökséget a per emész-sze fel.

Hasábok keretében sem lehet mindazt elmondani, ami jó és előnyös származnék abból, ha hazafias kormányunk megtenné a szükséges lépéseket arra nézve, hogy a létalapot képező 2000 koronán alóli örökség az illeték terhétől felszabadíttassék.

Sipos Lajos,
v. közgyám.

Ósi bűnök és az általános választójog.

Irta: Dr. Mandel Pál.

Az 1848 törvények egy csapásra megszüntették minden urbériséget, robotot, dézsmát és pénzbeli járandóságokat.

A siker azonban, amely a jobbágyság megszüntetésétől várható volt, amint más országokban tényleg be is állott, nálunk nem állott be teljesen.

Intézkedéseket tartalmaznak ugyanis az 1848-diki törvények a jobbágyság teljes megszüntetéséről, a volt úrbéri földek rendezéséről, az összesítéséről, legelő elkülönítéséről és

büszkék is voltunk. Hogy is ne mindnyájan megérkeztünk, egyszem dőlt ki közülünk. Ilyen jó kedvvel és dalolással mentünk a főtérre a diadal kapuig. Itt találkoztunk a hivatalos küldöttséggel amely Debreczenből vonaton jött. A mikor a seniort és a két zászlótartót megláttuk leirhatatlan jelenet következett.

Az ifjusági zászló alatt — a melyet mindenki megnézett, velük vissza mentünk a honvéd szoborhoz, a hol a Hymnus eléneklése után Tarnóczy beszédet mondott. Innen a Jogakadémia megtekintésével a szállásunkra indultunk amely a Ferenc József laktanyában volt. Utunkon mindenütt rege-tes ember fogadott és kísért. Megjegyzem, hogy itt bennünket a jogász ifjuság fogadott, de nem úgy a hogy ők akartak, csak rög-tönözve, mert más fél órával előbb érkez-tünk, nekik pedig akkor minden percük ki-volt számítva.

A szállásunkon a jogászok vacsorát ad-tak. Vacsora után pedig a ki akarta elme-hetett a várost megnézni. Hogy nagyon szép volt bizonyítja az, hogy egyik-másik éjfél

fajzsról; érintetlenül hagyták azonban a jobbágytelki állománynak az eddig keletke-zett úrbéri rendeletekkel már előbb megál-lapított helyosztályzatát és állománymen-nyiségét.

A tagosítások tehát az 1836. évi törvé-nyek nyomán az urbáriumok alapján történ-tek. Annyi telekállomány adatott ki, amen-nyi jobbágytelket ez urbáriumok feltüntettek, azonkívül nyolc házas zsellér után egy-egy telekállomány járt.

Nem csoda, hogy olyan sok százados fejlődés közben, amely fejlődésen az előbb telepes-, aztán jobbágyügy átment, a földes-urak és jobbágyok között lefolyt keserves surlódások és földesurak által gyakorolt hat-talmaskodás mellett az addig elnyomott job-bágyság körében nem jutott eszébe senki-nek, vagy talán el lett nyomva az a kérdés, hogy vajjon mi jogon — melyik közjogi vagy magán jogi alapon — változtatták át a földesurak a kezükön levő, eredetileg betelep-ítés és a vallás terjesztése céljából kapott óriási földterületeket allodiális földrésszé, sza-bad és korlátlan tulajdonná?

Az elbirtoklást az urbériség sohasem is-merete, a gyakorlat tehát a tulajdont meg nem alapíthatta. Törvény, amely az alodiális föl-deket a földesurak korlátlan és szabad ma-gán tulajdonának jelentette volna ki, a ma-gyar Corpus Jurisban nincs. Mégis a tagosi-tások azon képen történtek, hogy a volt úr-béreseken levő földek ezeknek, az alo-diális földek pedig a földes uraknak adattak ki. Minden más községi lakos ezen új hon-foglalásnál mellőzve lett.

Sok száz- megszázezer ember, munkás-kéz lett így földönfutóvá téve.

Valóban, ha a vasuti állomásokon a búcsuzó amerikai kivándorlók könyvelőadát szemléljük, ha a budapesti indóházban ez-rivel látjuk „bevagyonirozni“ a legjobb munkás-kezeket, ha Fiumében a „Cunard“ hajóin heringek módjára látjuk betömöckölni hon-fiainkat, akik messze tengeri utra kelnek ke-rezni *jobb* hazát: tegyük kezeinket a szívünkre és valjuk be, hogy mi ezeket az embereket hontalaná tette, bizony — ósi bűnök!

A közös teherviselés.

„Magyarország s a kapcsolt részek minden lakosa minden közterheket külömbség nél-kül *egyenlően és arányosan* viselik.“

Ezt mondja az 1848. évi VIII. tör-vénycikk.

Csak néhány szóban mennyi igazság! Milyen erős felrázása ez őseink közel ezer éven át kövesedő lelkiismeretének.

Egyfelől az egész nemzeti vagyon — a földbirtok — a nemesek kezén, akik azon-

utánnig elgyönyörködött benne; persze ha a szállására megérkezett, mindnyájunkat fel-költött, nagy hanggal beszélve el a látottakat, úgy hogy ez éjszaka 4 órát sem aludtunk.

Felvirradtunk a nagy napra. Korán kel-tünk, hogy 7 órára mindenki rendbe legyen ami nagyon nehezen ment; különösen a friss októberi reggelen a kútnál való mosakodás. Ennek dacára kellő időben érkezünk kijelölt helyünkre. Először a menetbe osztottak be bennünket. Mi azonban ezt nem fogadtuk el, mivel mi látni akartunk, s nem pedig azt, hogy minket nézzenek.

Ezután a domhoz közel a tribunókkal szemben állítottak fel bennünket, a honnan kényelmesen végig néztük az egész mene-tet. S mondhatom ez a fél napi állás rosszabb volt, mint egy napi gyaloglás. Föltizen-kettőkor mentünk vissza lakásunkra. Innen eloszlottunk ebédre, de nagyon kevesen ebédelték, mert nem kaptak. Némelyik azon-ban olyan szerencsés volt, hogy 70 fillérért 4 tál ételt kapott s nem is rosszat. Délután 2 óra után mentünk a dómba, hogy elhe-lyezük kosszorunkat a nagy fejedelem ko-

ban azt kiáltják: „Nem adózunk!“, másfelől a jobbágyok, akik a földesúrnak robotot szolgáltattak, dézsmát, földbért fizetnek, min-den állami, megyei és egyházi adót egyma-guk viselnek.

Ezt a vad állapotot szüntette meg az idézett néhány sor.

Minden közterhei tehát *egyenlően és arányo-san* viseljen minden lakos. Ezt rendeli az 1848-diki törvény.

De ezt a törvényt is cserbe hagytuk. Későbbi adótörvényeink szerint a kivetés egyenlően történik ugyan, de nem ará-nyosan.

Az egyenlőség megvan annyiban, hogy mindenki tartozik adót fizetni! Az arányo-ságnak semmi nyoma. Az arányosság követel-ménye szerint nem lehet a kiscgazdát ugyan-azon kulcs szerint meg adóztatni, mint a gaz-dag embert. Egyszerű a dolog hogy 100 ko-rona összjövedelemből nehezebben fizet az ember 10 korona adót, mint 1000 koronából 100 koronát. Igaz ugyan, hogy ha a 100 ko-rona utáni 10 korona adót le szálítjuk 2 ko-ronára, vagy egész elengedjük, akkor az így beálló hiányt a gazdagabb emberre kell kiróni, ami által ennek az adója emelkedni fog, de mégis ez az igazság, ez a helyes arány, ez a méltányosság, így van ez más ország-okban, például Ausztriában is, és végre ez felel meg az 1848-diki törvények szelle-mének és szövegének.

Minden képviselő programbeszédben benne is van az ígéret, hogy az adókulcs a fokozatos megadózás elve szerint meg lesz változtatva, de nem megy ez a dolog előre sehogy sem.

1848.

Az 1848. évi alkotásokat a nemzet ra-jongással fogadta. Sok ezer ember áldozta fel életét, sok százezer ember áldozta fel va-gyonát, állását, családi nyugalomát, otthonát az 1848-diki törvényekért és mi hálattal kebellet borulnak a hősök sírjaira.

A hősök emlékét nagy tiszteletben tar-juk, imáinkba foglaljuk.

De követtük-e a hősök által számunkra megjelölt utat? Követtük-e eszméiket? Nem szálltak-e velők sírba eszméik is?

Hol van 1848?

Hol van? Hát él emlékezetünkben, de csak emlékezetünkben. Rajongunk is érte, de csak rajongunk. Van ám nagy politikai párt, amely a nevét is megörökítette, tőle kölcsön-öztvén saját nevét. De hova lett a tartalom?

Deák Ferenc, Kossuth Lajos, gróf Andrássy Gyula, gróf Batthyány Lajos, Petőfi, Irányi szellemét ki örökölte?

porsójára. amit az én csekély személyem tett le.

A kosszoru elhelyezése után megtekin-tettük a diszszátort, azután Tököly hamvait. Ott is leróttuk néma kegyeletünk adóját.

A napból, még egy pár óra volt hátra, ami nagyon hamar elmúlt. Nem sokára bu-csut kellett mondanunk a mi fejedelmünk tetemeit befogadó városnak. Elmentünk még-egyszer a veressipkások szobrához. Elbu-csuztunk tőlük és az ő szellemüktől. De megfogadtuk, hogy abban a szellemben fo-gunk élni, a melyért ők a kurucok és hon-védek vérezték.

Este kilenc órakor ültünk vonatra s másnap: 30-án reggeli 8 órakor már itt vol-tunk Debreczenben. Haza jöttünk e száza-dos kollegiumba, hogy megkezdjük mun-kánkat abban a szellemben, melyet Kassán megfogadtunk. Hatnapi zárandok utunkra mindig büszkén gondolunk vissza, amely valósággal diadalmenet volt.

Legujabb ruhadíszek nagy választékban.
Kizárólag hazai gyártmányu **szőrme boák** óriási választékban már megérkeztek.
KOHN IGNÁTZ üzletében, Városház-palota.

Álljunk meg e kérdésnél és gondolkozunk!

Szomoruan jutott el hoszu gondolkozás után ahhoz a tapasztalathoz, hogy ebben az országban, amely az 1848. évi szabadságharcot vívta: némán, öszetet kézzel nézik a honfiak, mint hull lefelé szabadságunk fájáról napról-napra egy-egy levél és nincs egyetlen ember, aki szelleme hatalmával minden akadályon áttörve, az 1848-as szabad elvü eszmék — az egyenlőség és szabad eszméi — köré bírná, vagy csak válakóznék is újra összehozni a nemzetet; holott az kétségtelen, hogy közszabadságaink tekintetében visszaesésben vagyunk, mesze mögötte maradtunk 1848-nak. A nemzetnek minden szabadsági kérdésnél engedni kell. Közszabadságaink ellenségei megsaporodtak. Immár visszavetéssel fenyegetnek az 1848 előtti állapotokba.

Nem hihető, hogy bizalom az 1848-diki törvényekhez a népben megszűnt volna. A nép a gyakorlatban az 1848-diki törvényeket nem is látta, mert azok a maguk valóságában az életbe átvive nem is lettek. Csakis más országok: Anglia, Franciaország, Olaszország, Amerika stb. példaira vagyunk utalva annak bizonyosságául, hogy az 1848-as eszmék következetes alkalmazása nagy áldást hozott a népre, magváltója a népnek.

Sok ember járki tőlünk Amerikába. Am kérdezzük azoktól az atyánkfiaitól, hogy mit tapasztaltak odakün a messze távolban a szabadság hatásárót a nép összes viszonyaira, keresetere és életmódjára?

Tényleg, hogy népünk egy szorult helyzet, talán szegénység mutatkozik, ez nem a földbirtokosostállyal lép fel amelynek nagyon jó dolga van ha komoly, hanem fellép azoknál, akik az 1848-diki eszméknek éppen cserbenhagyásával a földbirtokból ki lettek zárva.

(Folyt. köv.)

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes szerkesztőség!

A „Szabolcs” legutóbbi 47-ik számában a város képviselő testületének November hó 23-án tartott gyűléséről közölt tudósítás, az én csekély személyemre vonatkozó részében, nyilván egyoldalú információ alapul. Ilyen körülmények között a Szabolcs olvasóinak helyes tájékoztatása és az „audiatur et altera pars” elvénél fogva, szó szerint ismétlem itt, a város polgármesteréhez és képviselő testületéhez intézett nyilatkozatomat, amely a következő:

„Tekintetes polgármester úr! Tudomásomra jutott, hogy Sándor Mór ur, a „Julia” gőzmalom üzletvezetője és a képviselő testületben meghatalmazottja, minden bizonnyal annak következtében, mert a „Julia” gőzmalom üzletvezetője és a képviselő testületben meghatalmazottja, minden bizonnyal annak következtében, mert a „Julia” gőzmalomnál több ízben is megtartott különböző hatósági helyszíni eljárásoknál én mint meghívott és megkérdezett hatósági szakértő vélelményemet nyíltan elmondottam, a város 1907. évi költségvetésének tárgyalása folyamán, ellenem több rendbeli, a költségvetéssel össze nem függő támadást intézett. Ezekre a támadásokra hivatalos elfoglaltságom miatt távol lévén, a gyűlésen nem válaszolhattam és a képviselőtestületnek felvilágosításokkal nem szolgálhattam. Ennél fogva ez uton vagyok bátor a Tekintetes polgármester urnak, és a Tekintetes képviselő testületnek a következőket bejelenteni:

1. A Korona Száloában levő nyilvános illem helyek hatósági felügyelete, ellenőrzése és tisztántartása, nem tartozik az én hatáskörömbe.

Egyáltalában az ilyen természetű közegészségi és tisztasági kérdésekben, a felügyelet nem a városi orvosok dolga: A városi orvosok az elsőfoku közegészségügyi hatóságoknak szakközvegei, intézkedési jog nélkül. A közegészségügyi rendőri teendők, az egészségügyi törvény 141. §. de a józan felfogás szerint is, a rendőrség feladata.

2. Ami a nyiregyházi villamos részvénytársaságnál elfoglalt felügyelő bizottsági tagságomat illeti, e tekintetben a községi törvénynek és a városi szervezkedési szabályrendeletnek, a felszólaló képviselő testületi tag ur által hivatkozott szakaszai, a következő intézkedéseket tartalmazzák:

Az 1886. évi XXII. t. cz. 57 §-nak 3-ik és 4-ik bekezdése ekként szól:

„Aki a község közjavadalmaikat hasznóberli, vagy a községgel szerződéses viszonyban, vagy perben áll a község közjavadalmaira vonatkozó, vagy a szerződési viszonyból eredő, semmi nemü ügyek tárgyalásában részt nem vehet. Általában mindenki csak oly ügyek tárgyalásában vehet részt, melyek által közvetlenül érdekelve nincs.”

A szervezkedési szabályrendeletnek az összeférhetetlenségről szóló 5. §-a ekként szól: „A városi tisztviselők és alkalmazottak, nem fogadhatnak el oly megbízást, melyek betöltése őket hivatalos köteleességeik teljesítésében gátolná.”

Amint ezekből, valamint abból a körülményből, hogy az illető képviselői tag ur, oly kérdések tárgyalásában vett részt és szavazott, amelyekben mint a képviselő testületben általa képviselt „Julia” gőzmalom üzletvezetője közvetlenül érdekelve volt — látható, hogy sem törvényt sem a szabályrendeletet nem ismerte, vagy ha ösmerte, míg önmagával szemben kötelezőknek és tiszteletben tartandóknak nem fogadta el, addig mások ellen a törvénynek és szabályrendeletnek nem létező rendelkezéseit merte volna alkalmaztatni.

Tisztelettel kérem ezen bejelentésemet tudomásul venni, és tudomásul vétel végett a képviselő testület elé terjeszteni. Nyiregyháza, 1906. november 6-án.

Ehhez a képviselő testület által tudomásul vett bejelentésemhez még csak két megjegyzést kívánok fűzni.

Az egyik az, hogy a városi szervezeti szabályrendelet értelmében — amely pedig nekünk városi tisztviselőknek, ugyszintén a tanácsnak és képviselő testületnek házi törvényünk, — a város tanácsának, amelynek én is hivatalomnál fogva tagja vagyok, a villamos villágítási szerződés mikénti teljesítésének ellenőrzésére, és általában a villamos világitásra semmi egyéb befolyása nincs, mint hogy a 29 § ad 1 pontja é alpontja szerint. „Évenként megállapítja a következő évre szóló közvilágítási naptárt.” Ami azt jelenti, hogy a városi mérnöki hivatal által készített naptár tervezettel, határozattá emeli.

Másik megjegyzésem az, miként azt a képviselő testületben előszóval is kijelentettem: hogy mint eddig, ugy ez után sem engedem magamat hivatalos tenni valóimnak, legjobb tudásom és igyekezetem szerint való ellátásában senki által terrorizáltatni.

Nyiregyháza, 1906. nov. 28-án.

Tisztelettel maradtam

Dr. Konthy Gyula
városi orvos főnök.

* * *

Sándor Mór pedig ebben az ügyben a következő felelősséget nyújtotta be:

Nagyságos Alispán úr!

Nyiregyháza város képviselőtestületi közgyűlésén dr. Konthy Gyula Nyiregyháza város orvosfőnöke ellen összeférhetetlenségi

feljelentést tettem, azon az alapon, hogy ő, mint a város tanácsának tagja, részt vesz a „Nyiregyházi villamossági részvénytársaság” vezetésében, amennyiben ezen részvénytársaság felügyelő-bizottsági tagja — feljelentésemben elmondtam, hogy Nyiregyháza városa a villamossági részvénytársasággal kötött szerződésében csupán az ellenőrzési jogot tartotta fenn magának; ezen szerződés 15. §-ában, mely szerint „a városnak jogában áll a villamfejlesztő telepet, a vezetékeket és minden a világitáshoz tartozó tárgyat és magát a szolgáltatást vizsgálat alá venni és meggyőződést szerezni, vajjon a vállalkozó részéről alkalmazásba vétettek-e minden, a technika és gyakorlat által sikeresnek ismert módok a közbiztonságra, a világitási szerkezetek karbantartására, ugy a fogyasztás ellenőrzésére nézve, és hogy vajjon a jelen szerződés ki-kötményei pontosan betartatnak-e?”

Továbbá elmondtam, hogy a várossal szemben nemcsak mint concessiót élvező szerződéses fél áll a „villamossági társulat”, de mint szállító is, amennyiben a városnak Ca 25000 korona értékben áramot szállít évenként; tehát kettős ellenőrzés szükségessége áll fenn, és mégis — azt látjuk, hogy az ellenőrzésre hivatott és kötelezett városi tanácsnak egyik tagja, részt vesz a villamossági részvénytársaság vezetésében, onnan rendes fizetést huz, tiszteletdíj, vagy más néven.

En ezen minőségében dr. Konthy Gyulát részrehajlatlannak elképzelni sem tudom, ép azért kértem a város polgármesterét, hogy az összeférhetetlenséget szüntesse meg.

F. év november hó 23-án tartott városi képviselőtestületi közgyűlésében a polgármester egy dr. Konthy Gyula városi orvosfőnök által beadott írásbeli igazolást olvasott fel, mely szerint a városi orvosfőnök a községi törvény azon rendelkezésére hivatkozva, hogy a képviselőtestületben csak azon képviselőtestületi tag, ki a községgel bérleti vagy szerződéses viszonyban van, a községi javadalmak tárgyalásaiban részt nem vehet.

Továbbá hivatkozva a szervezkedési szabályrendeletnek egyik §-ára, mely szerint „A városi tisztviselők és alkalmazottak nem fogadhatnak el oly megbízást, melynek betöltése őket hivatalos köteleességeik teljesítésében gátolná.”

Nagyságos Alispán úr! Egy részvénytársaság igazgatóságában, avagy felügyelő-bizottságában csak olyan egyén választható, ki egyszersmind részvényes is; ezt tartozik akként igazolni, hogy működésének idejére bizonyos számú részvényt tartozik letéteményezni; az igazgatóság felügyelő-bizottsági tag ezzel dokumentálja, hogy ő nemcsak a neki kijáró jutalékért, de mint nagy részvényes is, saját jól felfogott érdekéért, mozdítja elő a részvénytársaság érdekeit. Tehát többszörös érdeke és köteleessége annak, aki egy részvénytársaság vezetésében részt vesz, hogy társulata üzleteit elősegítse, azt hasznot hajtóvá tegye. Nem is kell tehát bizonyítgatnom, hogy Konthy Gyula dr.-nak Nyiregyháza város tanácsában elfogulatlan szava nem lehet fentieket tekintetbe véve. Tiltja ezt a törvény, de különösen tiltja a szervezkedési szabályrendelet dr. Konthy Gyula által idézett §-a, melyet bárhogy akar javára magyarázni, az éppen ellene szól az ő felfogásának, mert az ő állása a villamossági társulatnál igen is gátolja őt hivatalos köteleességének teljesítésében. Konthy Gyula dr. szerint a városnak a villamos világitás szerződés mikénti teljesítésének ellenőrzésére és általában a villamos világitásra semmi egyéb befolyása nincs, mint hogy a 29. §-a szerint „Évenként megállapítja a következő évre szóló közvilágítási naptárt.” Ugylátszik tehát, hogy dr. Konthy kettős minőségében sem ismeri az általa említett szerződést, vagy ami még rosszabb, nem akarja ismerni, mert nagyon siralmas volna, ha a város olyan egy oldalú szerződést kötött

Sirolin

Emel az érvény és a tisztaság, megakadályozza a köhögést, a légutakat, a tüdőket.

Tüdőbetegségek, szamar-köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tar/r és orvos által naponta ajánlva.

Mintegy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára évenként 4.— korona.

volna a villamossági társulattal, hogy nem tartott volna fenn magának egyéb jogot, minthogy a „villamvilágítási naptár” összeállithassa.

Nagy jogokat nem tartott ugyan fenn magának a város, de az ellenőrzés mikéntjét eléggé precizította az általam idézett §-ban. Ha úgy volna, miként dr. Konthy állítja, akkor életre-halálra kiszolgáltatta volna Nyiregyháza városa a villamossági társaságnak a város köz- és magánvilágításában. Eltekintve attól, hogy dr. Konthy által idézett 29. § nem is létezik, mivel a szerződésnek csak 23. §-a van, hogy gondolja dr. Konthy azt, hogy a városnak szállítóihoz semmi köze nem volna; ha van a hajduk ruháit, a lótap szállítóihoz ellenőrzési joga és kötelessége, van a villamosságot szállító vállalkozójához is. — Kötelessége a város tanácsának ellenőrizni, hogy a villamosságot szállító vállalkozója annyi és olyan minőségben szállítja-e az általa számlázott villamossági világítást, továbbá, hogy a telep, a magánvilágítás megfelel-e a szerződésben kikötött feltételeknek, kötelessége a részletes terveket felülvizsgálni és megállapítani, hogy a szerződés 10. §-a kikötött ár leszállításnak mikor van helye és hogy a kikötött egységár leszállításának ideje bekövetkezett-e már, ellenőrizni, hogy a város lakossága a monopolium által nincs-e zaklatásnak kitéve.

Mivel pedig a város nevében a tanács jár el, a tanácsban pedig dr. Konthy szavazattal bír, főleges továbbá bizonyítanom, hogy összeférhetlen állásban van; mindezeknek alapján méltóztassék intézkedni, hogy Konthy Gyula dr. a városi tanácsban elfoglalt állásától felmentessék.

Tisztelettel
Sándor Mór.

Nem hagyhatom szó nélkül dr. Konthy Gyula urnak beadványában azon állítást, hogy én a képviselőtestületben a „Julia gőzmalom r.-t.” ügyeinek tárgyalásaiban részt vettem. Ez nem felel meg a valóságnak már csak azért sem, mert vállalatomnak soha semmi féle ügye nem fordult meg a képviselőtestületben, kivéve, hogy ez évben, a város egyik utcájának közepén, a polgármester és főmérnök tudtával és beleegyezésével, az előirt méretekben, egy csatornát készítettünk, és megegyezés szerint, annak átvételét a város részére kértük, mivel tulajdonkép a város részére készült. A tanács ennek dacára az átvételt megtagadta, felebbezésünkre a közgyűlésnek szintén azt javasolta, de dr. Vadász Leó, Somogyi Gyula kir. tanácsos és dr. Meskó László orsz. képviselő ajánlatára, a tanácsi javaslatot egyhangulag leszavazta. Én ez ügyben nem szólaltam fel.

Sándor Mór.

A „Kereskedő Ifjak Egyletének” jubileuma.

Husz évi tevékenység számottevő, tiszteletreméltó egy emberi életnél is, mennyivel inkább az egy egyletnél. Husz évig szolgálni a társadalom egy munkás rétegének érdekét, husz évig szántani vetni és vajmi ritkán aratni a termést, melyet munkánk eredményeként reméltünk, husz évig táplálni ambíciókat azzal a reménnyel, hogy hasznára vagyunk oda helyi gazdasági életünk egyik legfontosabb szervezetének, a kereskedelemnek husz évig küzdeni az elfogultság, az érthetetlen és indokolatlan ellen-szenv, a félreértések egész sorozata ellen, husz évig magyarázni az eltagadhatatlan igazságot — mely herkulesi munkát, az élet erő, az áldozatkészség, a közügyek iránti szeretet mily nagymérvű megnyilatkozását igényeli. Lelkes harcosság egész gárdája dönt ki a hosszú idő szakszerű és emésztő ütközeteiben. De csak az egyének változtak, az eszme a cél ott lebegett az utódok előtt továbbra. Az elbukottak a fáradtak kezéből a zászlót a megtépett, a rongyos, de remény-nélküli zászlót újabb erők, lelkesebb harcosok vették át és lobogtatták az egyletért, az egylet céljait, nemes törekvéseiért. — Dicső ügy szolgálatába szegődtek, nemes ügybuzgalom vezette őket, lelkes hév agasztotta a kebleket és ezért kellett nekik győzniök az akadályok egész sorozata fölött. —

Mert hogy volt akadály és mennyi azt a Hoffmann Mihály által gondos alaposággal ismertetett története az egyletnek igazolja. — És kik ellen, mik ellen kellett az elszánt küzdelem?! A maradiság, a conservativizmus, a régi idők elavult tradícióiba gáncosan kapankodó szemfogatók ellen és olyan időkben, amikor a kereskedelmet, a tisztas magyar kereskedelmet, nem annak a talpkönek tekintette a hivatalos felfogás, a melyre építeni lehet is az ország érdekében építeni kell, hanem amelyet minden hétszülvafás tulipán lovag megtaposhat, megrugdalhat.

Számos akadályt kellett az egyletnek legyőznie, nagy és tiszteletreméltó munkát végeznie, hogy a jubileumot megünnepelhesse.

De megünnepelte. — Hogy ez megtörténhetett, az az ernyedhetetlen vasszorgalom, az egylet volt vezetői nemes igyekezetének, a munkának apothesis és hogy méltó fénynyel és ünnepélyességgel, az az egylet jelenlegi vezetőségének, éién Silberstein Miklós alelnök, Hoffmann Mihály az egylet alapító és leglelkesebb tagjának érdeme. Az ő fáradhatatlan buzgalmának adatik az elismerés, midőn e jubileumi ünnepélyről alábbiakban referálunk:

*

Vasárnap d. u. 6 órakor nyitotta meg Silberstein Miklós alelnök a diszkygyűlést. Az egylet iskola utcai helyiségei, följárója nemzeti színű zászlókkal képekkel, függönyökkel drapériákkal volt gyönyörűen feldíszítve. I. Az szükséges az apériákat, nemzeti színű szöveteket stb. kelleket az Ungár Lipót cég bocsájtotta — szivességből — az egylet rendelkezésére, a diszítés munkáját pedig Hoffman Artur kárpitos mesterünk végezte ingyen. A termet zsufolásig megtöltötte a közönség, melynek soraiban s ezt örömmel regisztráljuk — ott láttuk városunk előkelőségének számos tagját, mint Mikecz Dezső megyénk alispánját, Majerszky Béla városunk polgármesterét Kertész Bertalan főkapitányt stb. stb. ügyvédi karunknak több jelesét, mint Halasi János, dr. Hartstein, dr. Zinner, dr. Hoffmann; kereskedő világunk színe-javát s a mit legelől kellett volna jelezniük — diszes hölgykoszorút, számos vendég és az egylet tagjai, kik már a mel-léktermekbe s folyasóra szorultak.

Silberstein Miklós elnök megnyitván a diszkygyűlést, üdvözlö a megjelenteket és meleg szavakban köszöni az érdeklődést; röviden, de tömören válaszolja a mai ünnepély jelentőségét, felkéri Hoffmann Mihály alapító tagot az egylet husz éves történetének ismertetésére.

Az emelvényre lépő Hoffman Mihályt lelkes tapsal fogadja a közönség, ugy szinte zugó taps jelezte azt is, hogy három-negyed óras tartalmas, alapos gondossággal készített ismertetése véget ért. Előadó az egylet husz éves történetét 5-5 éves ciklusokra osztva foglalja az egyes ciklusok jelentősebb eseteivel. Előnk tárja az egylet megalapításának történetét; visszaviszi a múltba, a husz évvel ezelőtti időkbe, megvilágítja az okokat, melyek az egylet megalapítását szükségessé tették. Hálás kegyelettel adózik az egylet megalapítói és volt vezetői közül azoknak, kik nem érték meg e szép napot és az elismerés koszoruját nyújtja azoknak, kik ma ünnepelnek és ünnepeletnek, mert ez ünnepeletet megérdemlik kiérdemelték azzal a nemes ügybuzgalommal, melylyet az egylet megalapítását fejlesztették és mai virágzó állapotát elősegítették — lelkes taps hangzott el a volt vezetők neveinek fölemlítésénél, különösen a Hoffman Adolf, ki az egylet disztagja, Kende Jenő, Marsalkó, Tahy, Halasi János, Friedliger Ignác, Klár Andor, Haas Ignác, Groák Ödön stb. stb. nevek megemlékését fogadta zajos tapsal a hallgatóság. Konstatálni kívánjuk, hogy az előadott történet hiányos: a Hoffman Mihály nevet nem hallottuk említeni, pedig mindnyájan tudjuk, hogy mi érdeme és mennyi része van Hoffman Mihálynak az egylet felvirágoztatásában.

Utánna Dr. Pröhle Vilmos a világhírű orientalista foglalta el a felolvasó asztalt, Szünni nem akaró taps fogadta városunk e

kiválóságát. — A törököt ismertette mint kereskedőt. Szép és alkalmoszerű témáját a nála már megszokott kedves szellemességgel költői színezettel, hosszas tudással dolgozta fel. Kellemes organuma és előadói modora mindenütt érvényre juttatta a tanulmány nagyszerűségét. A hallgatóság mindvégig élénk figyelemmel a végén pedig frenetikus tapsal honorálta azt a ritka élvezetet, melyet a dr. Pröhle felolvasása szerzett.

Beregi Dezső, az egylet házi szavalója lépett ezután az ifjuság tapsvihara által fogadotva a pódiumra. Többiben foglalkoztunk már a Beregi szereplésével, ujat nem igen mondhatunk felőle: gyönyörűen szaval. Papp Zoltánnak „Kossuth Lajos” című hatalmas és lelkesítő költeményét adta elő meggyőző erővel és lendülettel. — Taps.

Dr. Silberfeld Jakab hitszónok foglalta le a közgyűlés programjának 4-ik pontját. — „Vallás és kereskedelem” cím alatt értekezett e kettő közötti nexusról. Anyagát szépen csoportosította, szónoki erővel jutatta kifejezésre mondanivalóját, mely mindig akad — és mindig a vallásról — fiatal lelkipásztorunknál. Érdeklődéssel hallgattuk, lelkesen megtapsoltuk.

A diszkygyűlés a Silberstein Miklós elnöki záró szavaival ért véget, ki ujólag köszönettel adózott a megjelenteknek és a — viszontlátásra a Korona éttermében! — szavak voltak az utolsók, melyek e gyönyörű lefolyású ünnepélyen hivatalosan elhangzottak. — És éppen idejében: nyolc óra volt. A közönség felvonult a Korona disztermébe, hol kitűnő zenekarunk várta már őket a Gyula bácsi, Elemér és Lakatos bácsi hangászi triumvirátus vezetése alatt. A lelkes hangulatot csak növelte — ami természetes is — a négy fogásból álló menu, bor és cigánymuzsika. A banketten mintegy 180-an vettek részt. A felszolgáló pincérhadsereget Frisch Sándor üzletvezető dirigálta elismerésre méltó tapintattal és szakértelemmel. A kiszolgálás kifogástalan volt. Toasztokban sem volt hiány, sőt: valóságos toaszt tengerben fuldokoltunk. Az első toasztot Silberstein Miklós, mint házigazda mondotta. Talpraesett és szíves szavakban köszöntötte a vendégeket, kik között városunk társadalmának minden rétege — sőt Nagy Ákos huszárcapitány személyében — a hadsereg is képviselve volt. Beszéltek: Hoffmann Mihály, Sándor Mór, Marsalkó, Tahy, Nagy Ákos huszárcapitány, Hegedüs Ignác, Pröhle dr., Silberfeld dr. stb. stb.

Az emelkedett hangulatu és kedélyes társas vacsora reggel öt órakor ért véget, nagyon kellemes emlékekkel gazdagítva, kik azon részt vettek.

HIREK.

Képviselői gyűlés volt tegnap délután, mely közgyűlés legérdekesebb tárgya volt a polgármester indítványa Nyiregyháza városnak önálló törvényhatósággá alakulása érdekében újbóli lépések megtétele iránt. Polgármester kapcsolatosan jelezte, hogy eme fontos kérdéssel a tanács és több előkelő képviselői tag foglalkozott. Előadta, hogy Miskolcon személyesen győződött meg a törvényhatósággá való alakulás ügyében kifejtett tevékenység mozzanatairól, ahol hasonló lépések megtételére figyelmét bizalmasan felhívták. Somogyi Gyula rámutatott, hogy már 10 évvel ezelőtt határozatot hozott a város az önálló törvényhatósággá való alakulás ügyében. Midőn annak szükségességét meggyőző érvekkel indokolta, rámutatott, hogy tulajdonképen most elvi elhatározásról van szó. Belfi András is elismerte, hogy szép volna a törvényhatósággá való átalakulás, csak a terheket bírnánk el. A képviselőtestület elhatározta tehát, hogy a jelzett ügyben a lépések megtételessenek. Midőn ezt jelezzük, kijelentjük, hogy eme, a városunkra nézve nagyon is fontos kérdéssel részletesen és behatóan fogunk foglalkozni.

Főispánunk a királynál. Mult hó 29-én gróf Vay Gábor főispán Ófelségénél volt legfelsőbb kihallgatáson, mely alkalommal megköszönte főispánná történt kinevezését.

Dr. Jósa András nyugalomban. Ezt ugyan elképzelni sem tudjuk, és megvagyunk róla győződve, hogy a megyei főorvosi állásról csak azért mondott le, hogy fokozottabb erővel dolgozhasson az emberiség javára. És a fiatalos munkabírásából itélve, még sokat is várhatunk tőle. Eszünk ágában sincs dr. Jósa Andrást dicsérni, nem szorult ő arra, az ő neve egy fogalom, mely még unokáink között is élni fog, de a főorvosi állásából való távozásakor még sem mulaszthatjuk el, hogy megyénk halálját ez uton is ne tolmácsoljuk azért a sok jóért, amit ő ezen állásában, megyénkben cselekedett. Egy azonban vigasztal bennünket, és ez az, hogy utódjában egy kiváló embert nyerünk, kinek működése elé a legnagyobb bizalommal tekintünk. Mert aki dr. Dohnál József főorvost ismeri, ha csak mint embert is, az róla csak a legnagyobb elismerés hangján szólhat, sok szerencsét kívánunk neki új állásában. (s.)

Az ipartestület ünnepe. Vasárnap délelőtt az ipartestület kegyeletos ünnepélyre jött össze. Ezen a napon két régi tisztviselőjének a képét leplezte le. Hudák Károly 8 éven keresztül volt iparhatósági biztos és Stoller Ferencz volt elnök az, akiknek az érdemeit méltatni jött össze az iparosság. Az ünnepélyen városunk előkelősége is megjelent. Engel Adolf elnök lelkes szavakkal nyitotta meg a gyűlést, és indítványozta, hogy Fedor János és Mihovics Ferencz küldessenek ki az ünnepelték meghívására, akiket megjelenésekor hosszantartó éljenzéssel fogadtak. Engel elnök a díszgyűlést újból megnyitván, a távozó iparhatósági biztos érdemeit találó szavakkal méltatta. Szép szavakkal emlékezett meg Stoller 11 éves elnökségéről is. Hudák Károly szívből eredő és szívhez szóló beszéddel köszönte meg a nem várt kitüntetést. Utánna Stoller Ferencz beszélt. — Májerszky Béla polgármester kifejezést adott azon nézetének, hogy amely egyesület a tisztviselőinek az érdemeit megbecsüli, az a saját érdemeit fokozza. — Beszédet mondott még Hunyady László és Király Sándor. Az igazán szép lefolyású ünnepélyt Engel elnök rekesztette be.

Eljegyzés. Fülöp Mihály mezősámsondi gazdatiszt eljegyezte Nagykállóban Deme Erzsikét, özv. Deme Istvánné leányát.

Arany lakodalom. Kun Mátyás városunk egyik tekintélyes polgára városi és megyei virilis ma este fogja házasság kötésének 50 éves évfordulóját megünnepelni. A jubileum fényesnek ígérkezik, melyen városunk és megyénk előkelőségének tekintélyes része vesz részt. Szívesen gratulálunk mi is.

Férfias beszéd. A sátorja-ujhelyi ipartestület vezetősége köriratban hívta fel a társhatóságokat, azok között a nyiregyházi ipartestületet is és felkéri az elnökségeket abban, hogy a betegsegélyző pénztárakról szóló sérelmes törvény tervezettel szemben állást foglaljanak. Ajánlja, hogy az országgyűlési képviselőkhez átiratot intézzenek amelyben azok figyelmeztetendők vállalt kötelezettségeikre. Hosszabban fejtegetik, hogy a mostani átmeneti állapot sokáig nem tarthat, az új választások kiírása nincs messze. Kifejezést adnak azon nézetüknek is, hogy csak is azok a képviselők vehetik biztosan a megválasztásukat, akik a polgárságnak tett ígéreteiket be is váltják. A köriratot megküldték a képviselőknek is.

A halottrabló. Az alvégen lakók között az a rémes hír terjedt el, hogy a közeli temetőben halottrabló jár. A sírokat éjjelenként kiássák, úgy, hogy a koporsó fedele is látszik. Akadt egy pár bátor ember, akik lesbe állottak. Hatalmas barnás szőrű állatot pillanthtak meg. Ekkor azt kezdték beszélgetni, hogy valamelyik állatseregletből el-

menekült hiénáról van szó. — A rendőség tudomást szerzett a dolgról és a borju nagyságu kóbor kutyát egyik gulyásnak öltözött emberével lelővette. A megközelítés nehezen ment, mert a kutya az egyenruhától félt, ami onnan eredhetett, hogy a katonák is előzőleg rá lőttek.

Megégett mihely. Kedden délután 1 és fél óra tájon a harangok tüzet jeleztek. Nagy Mihály tokaji-utcai házának a lakatosműhely feletti része gyullt ki. A tűzoltóság kivonult és a tüzet eloltotta. Az épületnek csak a fele égett le.

Egy élet egy fej káposztaért. Demecserben Kovács József hajduhadházi lakos szordán az elindult vonatról ittas fővel leugrott és a kerek közé esett. A közelben állók hirtelen kirántották, úgy, hogy sérülése csak kisebb-szerű. Kovács beismerte, hogy egy káposzta fej megtetszett neki és elakarta a feleségének vinni. Azt hitte, hogy a káposzta felkapása után a vonatra vissza is ugorhat.

Az evang. vallásos estély iránt élénk érdeklődés mutatkozik. Az estély szombaton este 6 órakor fog megtartatni a főgimnázium rajztermében, esetleg — ha addig teljesen elkészül — a tornateremben. 33 theologus ifjú jön le Eperjesről. A műsoron annyi változás esik, hogy a megnyitót Ruzsa István titkár tartja, a melodráma helyett pedig szavaltat lesz. Belépési díj tetszés szerint. Külön meghívót nem bocsátanak ki.

Megvont segély. Alispánunk figyelmezteti a községi előljáróságokat és a magán-személyeket, hogy báró Techtig Amándot segélyben ne részesítsék, mert munkabíró ember létére engedély nélkül segélyt gyűjt.

A nyiregyházi ipartestület egy betegsegélyző pénztár létesítését tervezte. A minister azonban a városhoz intézett leiratában az engedélyezést megtagadta. Tette pedig azon irányzathoz kifolyólag, amely a meglévő kereskedelmi pénztárakat is a kerületi pénztárakba akarja olvasztani. Ez azonban nem fog sikerülni, mert az érdekelteken kívül az országgyűlési képviselőknek egy olyan tekintélyes csoportja foglalt már a tervezet ellen állást, amely az igazságos ügy diadalát jelenti.

Éjjeli tüzeset. Tegnapra virradó éjjelen a Závacki József gólya-utcai háza kigyulladt. A tűzoltóság gyorsan a vészhelyére vágatott és az égő lakóháznak a felerészét megmentette.

Tolvaj czigányok. Ifj. Dromán Mihály mártonfalvai lakos kárára a kóborcigányok 2 lovat elloptak. Káros észrevette a tolvajlást, de nem mert kimenni. A lovak leírása: 1 db. 3 éves gesztenye pej kancza és 1 drb. 2 és fél éves fekete kancza. A csendőség a legszelesebb körü nyomozatot indította meg.

Eltűnt. Tinter Zsófia kisvárdai gazdálkodónő eltűnt. A főszolgabírótság nyomozását elrendelte.

Gondnokság. A helybeli kir. törvény szék Siffer Ignác vencesellői kisgazdát gondnokság alá helyezte.

Szökött katona. Horvát Elok pócspetri illetőségű katona, az 5 ik honvéd huszárezredtől megszökött. A jelekből arra lehet következtetni, hogy vármegyénkben rejtőzködik.

Szegénysorsu lányok kihazasítására tudvalevőleg özv. Hirsch Ignácné nagyobb alapítványt tett. A jövő évi kamatokra alispánunk most pályázati hirdetményt bocsátott ki. A kérvények folyó hó 22-éig az alispáni hivatalnál nyújtandók be.

Jó tudni. Kertész Bertalan törvényhatósági munkás közvetítőnél a munkást keresők és a jelentkező munkások nyilván vannak tartva. A hozzá fordulóknak Nyiregyháza a rendőrfőkapitányi hivatalban szívesen ad felvilágosítást.

Szerencsétlenség. Biró Sándor apagyi lakost a lova homlokán rugta. A nagy családú ember állapota reménytelen.

Uj szabályrendelet. Szabolcsvármegye a korcsmákról, sörházakról és pálinka méréséről új szabályrendeletet alkotott, amelynek a főbb intézkedései a következők: A tulajdonosok kötelesek a hatósági vizsgálatok megejtését tűrni. Italmérés középületektől 100 méterre belül nem engedélyezhető. Pálinka mérésben sem hideg, sem meleg ételek nem árusíthatók. Vendéglővel egybekötött korcsmák éjjeli 12 órakor, más korcsmák 10 órakor, pálinkamérések 9 órakor zárandók. Pálinkamérésben zenélni nem szabad.

A nyiregyháza-sóstó-dombrádi vasut egyes állomásaihoz vezetendő utak kiépítésével a vármegye legutóbbi közgyűlése foglalkozott és a létesítés költsége címén 2927 kor. 75 fillért folyósított.

Baleset. Szabó Ferencz kemecsei lakos csutkavágás közben elesett. A sarló oldalába ment és súlyosan megsbesitette.

Az ipartestület az utóbbi időben maradiságától eltérve tudomására jött annak, hogy városunk leghatalmasabb testülete és minden vonalon életjelt kezd adni magáról. Tudomásunkra jutott, hogy a vezetőség elhatározta, hogy nagy természet mellékhelyiségeivel kikapartíroztatja és ezentulra csakis jobb társadalmi köröknek fogja kiadni. Az eddigi vegyes összejöveteleket már is lehetetlenné tette. — Örvedetesen vesszük tudomásul ezen hirt, mivel városunknak hasonló nagyságu helyisége kevés van. A parkettirozással egyidejűleg a terem egyéb fogyatkozásait is megszüntetik.

Felhívás. A nyiregyházi ipartestület elnöksége felhívja mindazon elaggott elszegényedett iparosok özvegyeit, akik a néhai Csengeri Sámuelné által e célra tett alapítvány ez évi kamataira igényt tartanak, hogy kérvényeiket az ipartestület jegyzői irodájában f. évi dec. 15-ig nyujtsák be.

Eltűnt ékszerek. Két briliáns gyűrű egyik kigyó alaku két fejjel egyikben zöld smaragd a másikban briliáns kő; a másik gyűrű csavart vékony, szintén briliánsal elveszett. Szíves megtaláló vagy felvilágosítást adó jutalomban részesül. Cim: a kiadóhivatalban.

A magán mérnökök országos szövetsége alispánunkhoz kérelmet intézett, hogy a középítőcéseknél örökadjék miszerint „a megtevesztési szándékkal magyar köntösbe bujt osztrák vállalkozók megbízáshoz ne jussanak és hogy a kivélti munkálatokkal csak is olyan cégek és vállalatok bizassanak meg, amelyeknek cégtulajdonosai magyar állampolgárok illetve, amelyeknek vezetői műszaki személyzete, munkai állománya, szervezeti berendezése és szelleme minden ízében tiszta magyar.” Az átiratot ügybuzgó alispánunk a hatóságokkal közölte. Nekünk pedig a nagyközönséghez van egy pár szavunk és a magánépítetőköt is arra kérjük, hogy a különféle áruk szállíttatásánál szintén fontolják meg az átiratban foglaltakat. Kétségek esetén a szövetség budapesti központja szívesen szolgál felvilágosítással.

Küzdelem a létért. Bancsik Mihály a Császárszálláson Sohajda Pálnál szolgál. Hétfőn a kant akarta tovább hajtani, de a veszedelmes állat felbőszült és neki rontott. — A szerencsétlen embert feldöntötte és testéről tenyérnyi nagyságu husdarabokat szaggatott le. A pusztában Bancsik szaladással kísérelte meg a menekülést, de a sertés utólérte és hatalmas agyarával ismét mély szurásokat ejtett rajta. Szerencsére a közelben lakók észrevették a kondás élet-halál harcát és megmentették a biztos haláltól.

Gazdasszonyok figyelmébe. „Szabolesi Szakácskönyv” lesz a címe annak a könyvnek, mely karácsony hetében fog megjelenni. A konyha művészetének szentelt könyv szerzője a kitűnő gazdasszony, Csázik Péterné Kollovratnik Mária úrnő, ki művében 464 receptben ad felvilágosítást a magyar és francia konyha kiváló produktumainak elkészítési módjáról. A mű körülbelül 10 nyomtatott íven, aranynyomású vászonkötésben fog megjelenni. Ára 5 korona. Előfizetési összeg Csázik Péterné úrnő címére (Nyiregyháza, dohánybeváltó hivatal) küldendő. A tiszta jövedelmet a

szerező a nyiregyházi két jótékony nőegyesületnek ajánlotta föl. A házaspótló munkát melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Országos vásár. Nyiregyházán, 1907-ik évben az országos vásárok az alábbi megjelölt napokon fognak megtartani egymint: 1. Tamás-napi vásár márczius 4. és 5-én, 2. Pünkösdi május 13 és 14-én, 3. Kisasszony-napi vásár szeptember 9. és 10-én, 4. Lucza-napi december 9. és 10-én. Ezen országos vásárokon kívül még június hó 3 án díjazással egybekötött országos lóvásár; s minden szerdán és szombaton és pedig az utóbbi napon szarvasmarhára, lóra sertésre és jura is hetivásár tartatik. Nyiregyháza, 1906. október 20. Kertész Bertalan, rendőrfőkapitány.

Engedélyezés. A kereskedelemügyi minster megengedte, hogy a motorokhoz szükséges adómentes kékolaj és gázolaj küldemények a Máv. vonalain Kemece, Nyirbogdány állomásokon feladva az A) kocsiosztályra megállapított kedvezményes díjtétel szerint szállíttassanak.

A kocavadász. Ari Mátyás, turai lakos a fegyverkezelés titkaiba nem igen volt beavatva, amikor a vadászást megkísérelte. A mezőn saját vigyázatlanságából kifolyólag a balkarját ellötte. A sérült testrészt valószínűleg amputálni kell.

Leszurt ember. Madarász József keéki lakost a vasúti állomásról való hazamenetele közben ismeretlen egyén leszurta.

Közismert tény, hogy a dadogók, főleg ha izgatottak, nem képesek egy szót sem kiejteni. Ilyenkor legegyszerűben olyformán segít magán az ember, ha a dadogó felszólítja, hogy énekelve mondja el a mit mondani akar. Tragikomikus hasonló eset történt a minap egyik tiszaparti községben. Az ottani gyógyszerész Eszter nevű 7 éves lánykájának anyja engedelmével felment a padlásra a ruhát felagató cseléddel. Egyszerre beront a 9 éves Pistike s elmerült arczzal mondá ha tudná mert dadogó hogy: Le . . . le . . . le . . . e . . . e . . . sett a . . . a . . . az Esz . . . esz . . . esz Jézus, Mária! kiált az anya, abban az ijedelemben, hogy Eszterke leesett a padlásról. Rohan az udvarra, de nem látja Eszterkét visszazalad a szobába s kérdi Pistukát: hová esett, hová, hol van. De Pistuka csak hebeg, míg végre rászól az anyja: énekelj amit mondani akarsz, és Pistika vígan éneklé az „uram, uram, bíró uram, kendet arra kérem“ dallamára: Leesett az Esterházy cognac az álványról!

Mindenki tudja mennyire emelkedett a brilliánt ára. Oka ennek az amerikai nagykereslet Ennek dacára úgy a brilliánt ékszerrek mint szebbnél szebb ezüst neműek és zsebrák bámulatos olcsó áron szerezhetők be Löfkovits Arthur debreceni ékszerésznél; mely cég 25 évi fennállása óta messze vidék osztatlan bizalmát érdemelte ki.

Pármai ibolyaszappan. E névalatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban, Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves gyöngéd illattal ellátott szappanról tudjuk azt, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy meg a legérzékenyebb arcóruék is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a nem számalmas pártolás céljából, hanem a saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 70 fillér, 3 darab 2 kor Késziti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Nyiregyházán Ruzsonyi Pál üzletében és Korányi Imre, Dr. Szopkó Dezső és Nagy Kálmán gyógyszerészeiben. Ugyanott más kitűnő olcsóbb szappanaim is 20 fillértől kezdve kaphatók.

CSARNOK.

A török mint kereskedő.

Irta és a Kereskedő Ifjúság jubiláris estéjén felolvasta:
Dr. Pröhle Vilmos.

Konstantinápolynak, vagy mint a törökök szeretik nevezni, a Boldogság kapujá-

nak képe lebeg lelki szemeim előtt, úgy amint először megpillantottam jó tiz évvel ezelőtt egy ragyogó juliusi reggelen.

Ami tündérmesét jó anyámtól hallottam, amit gyermekfejjel összeolvastam s elképzelni tudtam, mind mind erőtelennek, hétköznapiasnak bizonyult azon a reggelen, mikor a Bulgária nevű postagözösön végigszelve a Boszporusz hajbait horgonyt vetettünk az Aranyszarv bejáratánál.

A délszaki nap arany sugarözöne árasztotta el Brüssza felől az óvilág tündér városát, Konstantinápolyt. Alattunk a végtelen tenger óriási hatalma, hajóival, bárkáival, delfinjeivel, csapongó, vijjogó, sirálymadarai-
val; előttünk a város mecsetjeinek hatalmas kupoláival, sugar minaréivel, káprázatos palotáival, évszázados platánjaival napfényben fürdött, s felette a véghetetlen égbolt szípkázó kékje s harmadfélezer év zsongó emlékei.

Hol a szó, hol a toll, mely mindezt lefesteni képes?!

Nem is próbálom meg, bármennyire csalogatnak emlékeim, bármennyire integetnek felém egy kedves, felejthetetlen múltnak képei. Nem ábrándozni jöttem önök elé, hanem azért, hogy egy nagyon is gyakorlati kérdéssel kapcsolatban emlékezzem meg a török fajról, mely mint sok más téren, ezen is csak becsülést érdemel.

Nem mintha a török kereskedőnek születet volna természetes hajlamai szerint, nem mintha kereskedelme nagy ürt töltene be ha nem is a viláfgorgalomban, de legalább saját hazájában, nem minthogyha a török kereskedő bármilyen jelét is mutatná annak, hogy világversenyre készül s portékáit ágyufedezettel szándekoznál más világrészbeli elmaradott népek és néptörzsek millióira rákényszeríteni, mint ahogy Európai népeknek ez régóta szokásuk, hanem azért, mert a maga módja szerint mint kereskedő, mint ahogy nem csak magam állítom, hanem állítják sokan; szavahihető s e téren bő tapasztalatu emberek.

Ami először is azt a kérdést illeti, hogy a török a kereskedelmi pálya szempontjából milyen természetes rátermettséggel jön a világra, mai felfogás és különösen nyugat európai felfogás szerint nem igen tehetünk valami kedvező nyilatkozatot.

A török, aki kereskedői pályára adja magát, eszejárásában, világnézetében hajlamaiban, erkölcsi felfogásában. élete módjában ugyanolyan mint a többi török, se jobb, se rosszabb; ami azt jelenti, hogy különös kereskedői dispositióról születése szerint való praedestinációról szó sem lehet nála.

A török nép általánosan szembeszökő jellemvonásai egyenesen lerinak a török kereskedőről is. Ezek a jellemvonások pedig évszázadok hosszú sora óta öröklődnek immár apáról fiúra s így oly mélyen gyökeresnek, hogy a jövő legerősebb, legfelforgatóbb hatásai is csak lassu fokozatos átalakulást idézhetnek elő.

Vagy nyolczszáz évvel ezelőtt egy maroknyi nép táborozott Kisázsiaiban, Erzerum vidékén, Értogrul bej vezérlete alatt. Négy-száz sátor hajlékot adott az egész kis hordának, juhaik, kecskéik, szarvasmarháik a hegyek lejtőin legelésztek, paripáik, fejős kanczáik ott nyertettek a sátrak körül.

Fejedelmük ép oly egyszerűen élt, mint a legutolsó köz vitéz s nem igen volt több vagyona néhány száz birkánál, féltucat hátszlánál.

De kívül nem ér föl egész világ ökre, volt szívében vitézség, nagyratörés, népéhez szeretet és bizalom, s a maroknyi csapat, mely alig hogy megvált Turkesztán homokpusztáitól, rövid idő mulva meghódította Brüsszát, Koniát, Angorát, majd átkelt Európába s Drinápolyt tette szultánjai székhelyévé. S a félhold fényes egyre vakítóbb lett. Nyugatfelé Györig, Keletfelé a Gangesig terjedett hatalma s II. Szelim szultán udvarában új fényre kelt a Bagdadi kalifák letűnt dicsősége mesés hatalma, gazdagsága világalmai ambíciója.

Kisázsia, Perzsia, Arábia, Egiptom s Északafrika karavánjai hordták a kincseket a félhold uralma alá került Bizanba, mérhetetlen adót fizettek leigázott népek, meghódolt fejedelmek.

A sok dicsőség sok harcot, sok vért kívánt. Bármennyire felszaporodott is a meghódolt keresztény népek gyermekadójával s rokon törzsek csatlakozásával a szultánok birodalmának hadierője, a szünet nélküli háborúk megkivánták, hogy minden született török férfi elsősorban katona legyen és pedig katona a szó igazi és nemes értelmében.

S így nem csoda, hogy a török nép elsősorban katona néppé lett s erőnyei és elsősorban katonaerőnye bearanyozva attól az igazán dicséretes szellemtől, mely oly rokonszenvesekké teszi általában Mohammed követőit.

Ósi hamisítatlan török faji sajátságai, melyeket középázsiai hazájából hozott magával, az évszázados harcok s Mohammed tanítása az a hármastényező, mely a mai török népjellemet kialakította.

Természetes komolyság, szívbéli jóság, vitézség, lovagiasság, vendégszeretet, józan életmód, magasfoku természetes észbeli tehetség, tettetés nélkül való előzékenység és előkelő modor, mely szóban mozdulatokban és cselekedetekben egyaránt öntudatosan s őszinte belső aversióval kerülí az izlésteleniséget, önérzet, minden kétségen felülálló becsületesség, mélyen gyökerező alátvalói hűség, felekezeti türelmesség, s igazi demokratikus érzés jellemzi a törököt, az urat, ép úgy mint az utolsó parasztot vagy öszvérhajcsárt.

Aki azt tartja, hogy ez talán egy kicsit sok a dicséretből s hogy talán elfogultság szól belőlem, tekintsen bele egy percre De Amicis, Gescher. Löher, Körte, van der Goltz, Vámbéry, vagy akár Moltke és Bismarck idevágó irataiba, s azt fogja mondani hogy én nem hogy túloztam volna, hanem dicséreteimben messze mögötte maradok azoknak a valóságos hymnusoknak, amiket a nevezett urak bőséges tapasztalatok alapján a török népről irtak.

Bismarcktól származik tudvalevőleg az a szálló ige is, hogy a Kelet egyedüli gentlemanje a török.

Ha pedig a dolgok így állanak, méltán kimondhatjuk, hogy igen sok olyan vonás van a törökben, ami nélkül a kereskedő lehet kufár, de a szó tisztelt értelmében vett kereskedő, kit a legelőkelőbb társadalmi osztályokkai egyforma tisztelet illet, semmi esetre sem.

És itt még egy különös szempontra kell figyelniünk.

Mig például a mai európai társadalmakban a kasztrendszer csakis papiron nem létezik, valójában azonban megvan oly fokig, hogy a kereskedői foglalkozás még mostanság a 20 században sem élvezheti a társadalmi rétegek mindegyikének becsülését; mig úgy az ó mint a közép és ujkor népei között akárhányról tudunk, melynél a kereskedés egyenesen lenézott, sőt előkelően megvetett foglalkozás volt: addig a mohammedán Keleten s így Törökországban is ilyen minnek nyomára sem akadunk. Sőt talán ellenkezőleg.

Ez azonban nem is csuda. Maga a próféta, Mohamed, üzletember volt fiatalkorában, egyenesen kereskedelmi ügynök. Huszonöt éves korában egy gazdag özvegynek, Khadidza asszonynak, üzleti ügyeit bonyolította le Szíriában és pedig fényes sikerrel, úgy hogy Khadidza asszony nem csak vagyónának kezelését, hanem még a szívet is reá kívánta bizni és hozzá ment feleségül. Háza később is, mikor már mint hitalapító szerepelt, úgy Mekkában mint utóbb Medinában, sűrűn látott vendégül kereskedőket Szíria és Arábia minden vidékeiről. Kereskedők és zarándokok tömegesen helyezték el nála drágaságaikat letétbe s hű sáfárkodása igen korán megszerezte neki az „elemín“ vagyis a „megbízható“ melléknevet.

Utódai, a Khalifák mélyen át voltak hatva a kereskedelemnek nemcsak közgazdasági, hanem művelődési fontosságától is s a baghdadi kalifátus idejében a nagy és érdemdus kereskedő, kinek összeköttetései az arab világbirodalom egyik végétől a másikkig, sőt le egészen a Szunda szigetekig s Afrika belsejéig olynultak, közbecsülés fejlődési kegy tárgya volt, sőt még a becsület kis szatócs is, aki sok századmagával

lakozott alacsony szűk kis boltocskák között Bagdad vagy Baltora sikátoraiban és piacain. Omar khalifa a hagyomány szerint annyira szíven hordozta a kereskedők érdekeit, hogy mikor azok délben hazatértek családjaihoz imádkozni és étkezni, őrizetlenül hagyva boltjaikat saját felkent személyében járta be a kereskedőktől lakott utcákat, hogy garázda emberek kárt ne telessenek a kis kereskedők vagyonában.

Éppen így szó sem lehet arról, hogy például Törökországban a kereskedés lenézett foglalkozás volna s a török nem tartaná eléggé előkelőnek.

A hiba másutt keresendő.

A régi időben sőt még a nem régiben is a háborúk s a katonai köteleességek foglalták le a törököt s így természetes, hogy a kereskedelem örmények és görögök kezében maradt.

Ezek a népek aztán alaposan kihasználják a kedvező helyzetet. Az örmény és a görög kereskedő híjával van mindazoknak a rokonszenves vonásoknak, melyek a törököt jellemzik, persze nem csak a kereskedő, hanem a nép is.

Az örmény vagy görög kereskedőnél érzékeny lelkiismeretről, kedélybeli finomságról, jellembeli kényességről nem igen lehet szó. Más kárán meggazdagodni, más szorultságát kihasználni, hitvány portékát drágán árulni s azt másnak erővel is nyakába varrni, tolazkodni, mellét verdesni, kiabálni, esküdni égre földre s a hiszékeny népet alaposan megmellestzeni, mindez összefér a görög meg az örmény jellemmel, de nem a törökkel.

És különös, hogy a török nép ezeket a rut tulajdonságokkal szemben hihetetlenül türelmes. Megvetni ugyan megveti a Hincszak vitézek s Affendakis Perikles üzletben utazó fajrokonait, de tenni nem tesz ellenük semmit.

Igaz, hogy ez is uri tempó s mint ilyen méltó a török gentlemanhez, de egy kicsit káros sőt majdnem veszedelmes.

A nagy kereskedelem örmény és görög kézben van, mondhatnók kizárólagosan, s hasznát szintén csak görögök és örmények látják elsősorban, de annál kevesebb becsület háramlik ebből a szultán birodalmára.

Az a kevés számú török, aki kereskedelmi pályán működik manapság úgy szólván csak detail kereskedést üz, úgy a hogy.

Érezni érzi, hogy a görög meg az örmény kereskedő már a nyakára ült, hogy azok hatalmát törvényekkel megtörni már nem lehet, hogy csak egy hatalmas és becsületes török kereskedő osztály kifejlődése szoríthatná őket vissza elfoglalt hadállásaikból, de azt is tudja, hogy erre ő nem tehet. Először is le kellene mondania sok mindentől ami előtte kedves: a lélek nyugalma, a csendes szemlélődés, a magába szállás, melyben szíve tisztul, lelke békét talál. Lázás munkába kellene fognia s kiméltetlenné kellene lennie. ha a maga érdekeinek megvédéséről van szó: spekulálnia kellene, mint a hogy az európai kereskedők teszik s ő jól tudja, hogy az egyik ember sikerült speculációjának mindig egy másik ember, sőt néha több is issza meg a levét.

Az örmény meg a görög kereskedő hozzászoktatta a népet az alkudozáshoz s az együgyű nép boldog, ha egy pár hatost lealkudhatott s e boldogságában észre sem veszi, mennyivel többet fizetett a portékáért, mint amennyit megér. Erre pedig a török képtelen. Nála a szabott ár erkölcsi követelmény, s aki egy áru cikkért kevesebbet ajánl, mint amennyire ő tartja, az becsületében, tisztességében gázol. És mindennek a nagy lelki nyugalomnak, e megbecsülhetetlen és jogos önértetnek vége legyen, csak azért, hogy versenyezzen görög meg örmény kufárokkal anyagi érdekekből?! Az lehetetlenség! Kevesebb haszonnal, de több emberséggel jár, ha ő kis boltjában megissza az ő fekete kávéját s cigarettázik vagy nargilét szí, amíg vevő nem jön.

Ha bejön boltjába egy jóra való mohamedán ember, végtelen udvariassággal, előzékenységgel köszönti és az viszonzozza. Az megmondja, mit akar venni s ha előkerül a megkívánt áru, egy kérdés, egy felelet s az üzlet be is fejeződik; a vevő szó nélkül leteszi

a mondott pénzüsszeget és tudja, hogy jól vásárolt. Ha dolga nem sietős, a kereskedő szíves kínálására helyet is foglal valami alacsony kis széken, vagy a kerövetre kuporodik. — A jó boltos megkínálja cigarettával, feketeivel s megindul egy kis társalgás. Komoly, okos; természetes, hogy a régi jó időket emlegetik első sorban s nem egy súlyos megjegyzésük van a jelent illetőleg. De kifakadásról szó sincs, a török lélek sokkal fejelemzetesebb: minden második mondat közmondás, tartalmas, velős és találó. A török előtt kiálthatatlan az örökös én, én, meg megint én. Itéleteinek forrásául sem teszi meg magát, nem dicsér, nem kárhoztat a maga nevében, mert az tolazkodás, nyegleség; arra valók az ő apák bölcs mondásai, hogy személyét tisztos távolban tartsa a beszéd tárgyától.

Ha olyan ember vetődik be hozzá, ki nem tudja, ki és mi az a török kereskedő, aki, mintha csak örménnyel vagy göröggel volna dolga, az ő tőle tartott árnak felét vagy éppen negyedrészt ajánlja valami portékáért, egy darabig talán türtözteti magát, s tudja, hogy komisz világot élünk s a régi jó erkölcsök veszendőben vannak, talán rá szánja magát arra is, hogy a tisztelt műsterinek megmagyarázza, hogy nála nincs alku, mert ő árúit nem becsüli túl, mivelhogy az férfiuhoz nem is illő és így tovább . . . de ha a fél tovább erősködik, tovább alkudozik, vagy pláne becsmérelni kezdi az árút, akkor kijön sodrából és . . . ne tessék gondolni, hogy veri a mellét, mint a görög vagy az örmény, hogy ennél jobb árút a tisztelt úr soha nem is látott, hogy így sülyedjen el, úgy lapítsa meg a guta, ha ő nem veszít azon a portékán — nem, török ember ilyesmire képtelen: ő egyszerűen visszaül helyére, pipál tovább, a vevő hiába beszél, hiába ágál, hiába kéri, hogy mutasson neki még valamit, hátha meg tudnak egyezni valahogyan, — ő többé nem hallgat rá, míg végre az idegen is megunja és eltávozik.

Ideje is, mert az ilyen viselkedés nagyon felháborító s a nyomában támadó indulatoknak leküzdése, a lélek egyensúlyának megőrzése erős belső küzdelmet kíván.

Egy fekete kávé, egy cigaretta vagy egy nargile jó sirázi dohánynyal töltve helyre hoz mindent. Illatossá lesz a levegő, az insoles vevő durva hangjai sem csengenek már fülébe. Egyedül van boltjában. Be jól esik ilyenkor elgondolkozni a régi jó időkön, mikor a Lajthától a Szindh folyóig a török volt az úr s mikor idegen fejedelmek térden csuszva hódoltak a pádisáh előtt s az európai hatalmak képviselői szinte egymás lábát rugták, taposták, hogy melyik csókolhatja meg előbb a nagyvezér köntösének szegélyét — ma meg — az orosz, ánglus, az osztrák követ ép oly tiszteletlenül viselkedik a nagyvezérrel szemben s bosszantja a szultán öfelségét, mint őt bosszantja iménti vevője. No de hála a gondviselésnek, a németek imperátorában van még becsület. Az eljött hódolatát jelenteni a pádisáh előtt s bizonyosan hűséget is fogadott neki. Azt is mondják róla, hogy istenfélő ember, nem olyan istentagadó, mint az európaiak általában; de hát sajnos, mégis csak megtüri országában a szabadkőműveseket; kár, kár; de bizonyára kénytelen vele; nyakára nőttek szegénynek, mint nékik az örmények. Hogy is történhetett ez, lám, nincs egy igaz szavuk, mialatt kilencszer esküsznek, tiszter csapják be az embert s így boldogulnak ők, a nép meg pusztul, szegényedik.

Hej, nem így volt hajdanában! Más volt a kereskedői erkölcs Hárún-arrasid idejében. Aki hamis mértékkel mért, annak fejét vették, az igazi becsület s az igazi munka pedig megkapta jutalmát földi javak, közmegebecsülés alakjában. Lám, Szindbádöt micsoda tisztesség környezte, micsoda fényes palotája volt Bagdadban! De hogy szerezte: utazott, fáradt, szenvedett, mindig igaz mértékkel mért s azért áldotta meg Allah s becsülte mindenki, kezdve a khalifától le az utolsó hammálig.

No de micsoda zaj ez már megint az utcán? No, persze, megint görög ember. Úgy megrakta szekérét, hogy szegény lova nem bírja a terhet s megállott; s az a neveletlen durva fráter most ostornyéllel veri a szerencsétlen állatot, mely majd megszakad erőlködésében, s ez nem elég, a fickó oly káromkodást visz véghez, hogy fürtelem hallani.

A mi kereskedőnk rá is szól, hogy ne bántsa azt a szegény állatot, hisz az embertelenség s Allah ilyen durva állatkinzásra nem adott jogot az embernek. Szégyelje magát. Lám, ilyenek ezek az emberek. Gögösen lenézik a törököt s verik a mellüket, hogy ők keresztények s a megfeszített Krisztus hivei, aki béketűrést és szeretetet prédikált. Ez az a híres szeretet! egymást marják, embertársait nyúzzák s hozzá kinozzák az ártatlan állatokat, Allah teremtményeit; kedvtelésből lövöldözik le a legbájosabb éneklő madarakat, ezeket a szegény kóbor kutyákat, ahol érik, rugják-verik s még ők beszélnek török pogányságról, török barbárságról!

Mennének csak el Ahmed szultán mecsetjébe, ott láthatnák, mily jó dolguk van a galambok ezreinek, mennének csak el a török temetőbe s láthatnák, hogy halottaik sírköveinek talapatába is kis mélyedések vannak vágva víztartóul, hogy a kis madárnak legyen mivel szomját oltania, ha a naphevéttől eltikkadt dalos keblecskéje.

Ilyen és hasonló gondolatok foglalkoztatják a mi török kereskedőnköt, ha magára marad boltjában; vagy előveszi a szent Koránt vagy a próféták életét és olvasgat nagy áhitattal. Ha elérkezik az imádság ideje, imádkozik buzgón, igaz bensőséggel.

Végre eljön az est. A tenger felől hűvösen kezd fújni a szél, a platánfák lombja elsötétül, az utcák elnéptelenednek: elérkezett a boltzárás ideje. Holnap reggelig nyugalom és békesség fog uralkodni az egész városban. Allah pedig, aki nagy és hatalmas, aki belát a szívekbe és vesébe, nem fog aludni, hanem a sötét éjben is öröklik az ő népe fölött.

Még egy egyszerű vacsora s egy kis beszélgetés az öreg családi asztal körül. Kis fia, az ő szemefénye, ott ül vele szemben. Nagy, sötét ábrándos szemekre hosszú fekete pillák vetnek árnyékot. Szép arányos természet kis katonazubbony, fején kis piros fez s az egész apróság oly komoly, oly tisztességtudó, amilyen csak egy igazi oszmánli lehet. A holnap történetőrára készül s Szokoli Mehmed pasa viselt dolgai foglalkoztatják gyermek képzeletét. S az apa elnézi igaz benső gyönyörűséggel. Ha Allah is úgy akarja, felnő a kis Hamdi s katona lesz belőle; haladni fog a becsület, a dicsőség útján, mint Gázi Edhem pasa, aki szintén csak egy szegény tevehajcsár fia volt. Miért ne lehetne tábornok az ő kis Hamdija, hisz a jóságos padisáh nem nézi a születést, csak az igaz érdemet. De hátha elesik a harcmezőn s élte virágában neki vadult paripák vaskörmei alatt adja ki lelkét, mint az ősök annyi ezrei! . . . Ha úgy akarja Allah, ám legyen meg az ő szent akarata. . . .

A közeli mecset egyik minaréjéről felharsan a müezzin szava: lá iláha, illalláhu. . . . Itt a lefekvés ideje, még egy mosakodás, még egy imádság.

„Hála legyen az Istennek, a világok urának, az itéletnapja fejedelmének! az irgalmasnak, a kegyelmesnek! Tégedet imádkunk s hozzád kiáltunk segítségért! Vezérelj bennünket az igaz uton, azoknak útján, kikre kegyelmedet árasztod, s ne azokén, akikre haragszol s akik tévelyednek!”

Igy szól az imádság, s aztán — jóéjszakát!

Szerkesztői üzenet.

F. Budapest. Munkatársaink sorában szívesen üdvözljük.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
SCHLICHTER GYULA.

Hirdetések.

A Király József-féle ház

a Tokaji-utcában a Bundi korcsmával szemben **eladó.**

Bővebb felvilágosítással szolgál **Britz Miksa** Iskola-utca 3. szám.

Meghívó.

A Nyiregyházi Gőztéglagyár Részvénytársaság
f. évi december hó 9-én (vasárnap d. u. 3 órakor)
tartja a Nyiregyházi Általános Hitelintézet Részvénytársaság
(Városház-utca 7. sz.) helyiségében

== alakuló közgyűlését, ==

melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az alaptőke kellő részvényjegyzés útján történt biztosításának konstatálása, és a társaság megalakulásának kimondása.
 2. Az alapszabályok megállapítása.
 3. Az alapítók által kinevezett igazgatóság tagjainak bejelentése.
 4. A felügyelő-bizottság megválasztása.
 5. A Nyiregyházi Általános Hitelintézet Részvénytársaság által felépített téglagyár megvételére vonatkozó szerződés megkötése.
 6. Az alapítók felmentése.
- Nyiregyháza, 1906. november 30.

Az alapítók.

Hoffherr és Schrantz gazdasági gépgyár

bizományi raktára

MANDLEMIL

szénraktárában

Nyiregyháza, Széchényi-tér 8.

Ajánlja új Viktoria sor-
vető és legjobb műtrágya-
szóró gépeit váltó kere-
kek nélkül,

répa, szecskavágóit és gőz-
cséplő gépeit.

Köszén, pirszen, faszén nagyban és kicsinyben.

GUTTMANN HENRIK

== divatáru üzlete ==

Nyiregyházán.

Van szerencsém a mélyen tisztelt vevőim-
mel közölni, hogy az őszi szövetek **uri**
öltönyökre nagy mennyiségben a legújabb
mintájú és legjobb minőségben megér-
keztek, melynek megtekintésére tisztelt
== vevőimet meghívom. ==

Kiváló tisztelettel

Guttman Henrik.

Halmágyi Sámuel utóda

Nyiregyháza és vidéke női felöl-
tők és kalap legnagyobb áruháza.

Föltűnést kelt a most érkezett

== kizárólag ==

különlegességei:

női és gyermek felöltők, modell kalapok,
szőrme kabátok, utazó és városi bundák, boák
bámulatos olcsó árban kaphatók.

A nagyérdemű hölgyközön-
ség b. látogatását kérve, va-
gyok kiváló tisztelettel

Halmágyi Sámuel utóda

Nyiregyháza, főtér, Tester-cukrászdával szemben.

Telefon 140.

Telefon 140.

Nyomtatványokat

csinos, izléses és szakszerű kivitelben
készít

Piringer J. utóda (Borbély Béla)

könyvnyomdája

== Nyiregyháza, Városház-épület. ==

Eljegyzési kártyák, esküvői meghívók

remek kivitelben.

A legelőkelőbb orvostanárok által aján-
lott és a kiállításokon aranyérmekkel
és diszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy cognac

mely
a közönség kedvenc itala
mindenütt kapható.

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár
BUDAPEST, V. ker., Nádor-utca 16.

Alapított 1882. évben.

Revolverek és töltények.

Divatos és álmányozott, broncirozott kályha tálcák, fa- és széntartók, öntött vaskályhák és lemez-konyhák a legjobb minőségben, főzőedények és konyha-berendezési cikkek szabott olcsó áron beszerezhetők

Wirtschaftler Ármín cégnél

Telefon sz. 90. Nyiregyházán. Telefon sz. 90.

Répa- és szecska-vágók.

Sack ekerészek.

Köhögés, rekedtség és elnyájkásodás ellen legbiztosabb szer az

== ákácvirágméz-cukorka ==

amelyet kellemes ízénél fogva a gyermekek is szívesen megesznek.

Egy doboz ára 40 fillér.

Kapható egyedül: **Dr. Szopkó Dezső** „Aranyas” gyógyszertárában Nyiregyházán, Pazonyi-utca 3. szám.

Tisztességes házból való, 18—20 éves izr. fiatalember, ki írni, olvasni és számolni tud, egy helybeli nagyobb üzletben azonnali belépésre alkalmazást nyerhet.

Cím a kiadóban.

Karácsonyi vásár

mélyen leszállított árak mellett november hó 20-án kezdődött meg

Ungár Lipót

divatáruházában.

Ajándékoknak igen alkalmas maradékok félárban.

Uj butor üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni az ujonnan berendezett

butor-raktáramra,

mely Városház-tér 12. szám alatt, a **Jakobovics-féle** volt butor-helyiségben van.

Raktáron tartok dús választékban:

a legujabb kivitelű háló- és ebédlő-szobákat, vas-, réz- és szalon butorokat, saját készítményű divány és garnitúrákat a legjobb minőségben.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel:

Lefkovits Zsigmond,

Városház-tér 12.

Szabadkézi festményű képeket és különböző tükröket, valamint az elsoroltakat gyári áron számítom.

Állandó nagy raktár gyászkalapokban.

Szabolcsmegye legnagyobb női felöltő- és kalap áruháza

Óriási választék selyem és flannel blousokban.

Rózsá

Lajos utóda

Nagy választék szörme Boákban meglepő olcsó áron.

Óriási választék selyem és flannel blousokban.

Állandó nagy raktár gyászkalapokban.

NYIREGYHÁZI ÁLTALÁNOS HITELINTÉZET R. T. Befizetett alaptőke 500.000 korona.

A Nyiregyházi Általános Hitelintézet r. t. a takarékoskosságot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, mindenkinek, ki betevőinek sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos takarékgyűjtő perselyt

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és kamatozik.

A takarékgyűjtő perselyt zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás végett a betétkönyvbe bejegyezhessek.

Ha csak 20 fillért csusztat valaki naponta a perselybe csudálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is.

Tájékoztatásul szolgáljon az, hogy

Naponkénti 20 fillér	5 év alatt kamataival együtt	400 korona 50 fillérre növekszik.
40	801	—
60	1201	50
80	1602	—
1 kor.	2002	50
2	4005	—

Kérjen tehát ily

takarékgyűjtő perselyt

a Nyiregyházi Általános Hitelintézet r. t.-tól
Városház-utca 7. szám.

Kérdezze meg házi orvosát.

Vérszegénység,
Soványság,
Tüdő és

Gégebajoknál,

Általános gyengeségnél,

Gyomorbajoknál,

Üdülő betegeknél mint erősítő kitűnő hatása a

KEFIR TEJ!

Gyarapítja a testsúlyt, elősegíti az emésztést s a mellett kitűnő tápszert.

— Egy üveg ára 16 krajcár (32 fillér). —

Kaukázusi Kefir gombából készíti és eladja Nagy Kálmán gyógyszerész Nyiregyházán.

Kívánatra házhoz szállítatik.

A Magyar Védő-Egyesület
= védjeggyel ellátott =

SOROMPÓ

szivarka hüvely

legjobb hazai gyártmány

kizárólagos főraktára:

Stern Emánuel Fia

utóda

nagytozsdéjében.

K. 16990/1906.

Hirdetmény.

A város területén levő dágványos helyek feltöltésére szükséges föld, valamint egyéb anyagok fuvarozásának biztosítására árlejtést hirdetek.

A zárt írásbeli ajánlatok folyó évi december hó 6-án déli 10 óráig hozzáadandók be.

Részletes árlejtési feltételek a gazdasági tanácsosi hivatalban a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Nyiregyházán, 1906. november 20-án.

Májerszky Béla,
polgármester.

ACETYLÉN

VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEK

önálló teleppel, szabadalmazott

LUX-készülékkel.

Kezelés nélküli, önműködő, carbid a vízbe eső rendszerű, teljesen veszélytelen fejlesztők.

Electromos világítási és erőátviteli berendezések. Specialitás: **Önálló kis telepek**, (Electrogének) városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok és magánházak számára.

Kezelés nincsen, olcsó vételár.

Egy 16 gyf. izzólámpa óránként 1 fillérbe, egy tényleges lóerő 6 fillérbe kerül.

MOTOROK:

benzinre, gázra, nyersolajra stb., bármilyen célra.

Fejér és Schmidt, Budapest,

Eötvös-tér 2.

Szőlő-
oltványok.
Valamint az elmúlt években is a

Küküllőmenti

Első Szőlőoltványi telep

tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes 83.

Nagyküküllőmegye volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű egészséges fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, úgy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú bor-, esemegebor- és különleges esemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok bámulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra képes árjegyzék — számos elismerő levéllel — ingyen és bérmentve.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban
legolcsóbb árak

mellett kaphatók:

FÜHRER ZSIGMOND FIAINÁL

Nyiregyházán,

Vármegyeház-utca 5-ödik szám.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Iskola-u. 3.